

Dopisi.

Štajersko.

Maribor. Ko je urednik „Slov. Gosp.“, slavnoznani prefekt Korošec, slišal nekaj zvoniti, da namerava tudi učiteljstvo s svojimi zahtevami pri deželnozborskih volitvah stopiti pred kandidate, polila je celo njegovo blaženo telo kurja polt; od jeze in strahu se je tresel na celem životu in zobje so mu tako klepetali, da bi se bile skoraj splašile vse sove na Pohorju. Da to preklicano učiteljstvo! Koliko se on neprestano trudi, da bi isto z obrekovanjem in natolcovanjem spravil ob ugled in veljavo pri ljudstvu; koliko si prizadeva istemu odvzeti ves vpliv — in vsi ti naporu naj bi bili zastonj, brezuspešni! Druge politike je ta najnovejši duševni velikan že večinoma užugal, da so se pred njim ali poskrili, kakor murni, ali pa so postali poslušni pudelni na njegovi klerikalni vrvi — le to predržno učiteljstvo se ne da ugnati! Deželnozborske mandate ima ta novi voditelj štajerskih Slovencev seveda že vse v žepu; enega bi pridržal zase, druge bi pa razdelil svojim pudelnom in šlo bi vse, kakor po „žnoricu“, ko bi le tega neposlušnega in zapeljavnega učiteljstva ne bilo, katero tako brezobzirno „črez drn in strn“ drvi naprej. Vse to dela prečastitemu gospodu hude duševne in telesne bolečine, in zadnjič razkačilo in razburilo ga je tako, da je z vso silo napel svoj uredniški meh ter je bruhnil iz njega zopet nekaj svojega grenkega žolča in smradljivega gnjeva, s katerim je potem to razbrzdano spodnještajersko učiteljstvo v svojem listu polil in opljuval. Mi pa smo teh izbruhov prav veseli, oni so znak onemoglosti, in smo uverjeni, da bode ravno tako početje največ pripomoglo, da stopi učiteljstvo pri bodočih deželnozborskih volitvah polnoštevilno na dan ter bode tudi vseskozi solidarno, odločno in neustrašeno stavilo in zastopalo svoje tirjatve, in tako bomo imeli zopet komedijo, — kakor pravi g. prefekt, — pri kateri pa utegne on, kot eden prvih komedijantov, doživeti marsikatero razočaranje. Torej na veselo svidenje pri „komediji!“

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Cenjeno učiteljstvo opozarjamo na oklic „Pripravljalnega odbora“ za prireditev „Zavezinega“ zborovanja v Trstu.

Upamo, da se bo učiteljstvo v mnogobrojnem številu zglasilo za ta velezanimivi izlet. Delegate so dosedaj prijavila sledeča društva:

I. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega: 1. gospica Mária Benedek, učiteljica — Rovte nad Logatec; 2. gospica Evgenija Pehani, učiteljica — Dol. Logatec; 3. gosp. Josip Benedek, nadučitelj — Planina; 4. g. Pavel Šile, učitelj — Žiri; 5. Josip Turk, nadučitelj — Dol. Logatec. Namestnik: gospod Peter Repič, nadučitelj — Unec.

II. Slovenjebistriško učiteljsko društvo. 6. gospica Romana Ozana, učiteljica — Laporje; 7. gospica Lizika Valenko, učiteljica — Spod. Polskava.

III. Sevnjsko-brežiško učiteljsko društvo: 8. g. Josip Pečnik, nadučitelj — Kapele; 9. g. Blaž Tominc, nadučitelj — Globoko. 10. g. Mavro Tramšek, nadučitelj — Sromlje. Namestnik: g. Martin Vodenik, učitelj — Brežice.

IV. Učiteljsko društvo za litijski okraj: 11. gospica Kristina Demšar, učiteljica — Šmartno pri Litiji; 12. g. Bernard Andoljšek, nadučitelj — Litija

Vodstvo „Zaveze“.

„Pedagoško društvo“ v Krškem je zborovalo 26. junija v Kostanjevici. Udeležilo se je tega shoda 38 učiteljev in učiteljic ter gosp. okrajni šolski nadzornik Stiasny. Učno sliko iz lepopisja in pravopisja je imela s svojimi učenci gospa Olga Gasperin-Kobal, ki se je izkazala, da je na praktičnem šolskem polju uzorna pedagoginja. G. nadzornik je govoril o pripravi za pouk, o točki, ki je na dnevnem redu uradne učiteljske skupščine dne 24. julija v Krškem. Takrat bode tudi redni občni zbor „Pedagoškega društva“, ki je razdelilo v Kostanjevici svoje ponatise „Učiteljskega pravnik“, katera knjiga se je drugim udom po pošti poslala. Brezplačno deli društvo starišem Jamškovo knjigo: „Napake pri vzgoji“, katero je dobila od slavne „Zaveze“ v Ljubljani.

Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja je zborovalo dne 15. maja v Ribnici. Zborovanja so se udeležile tri četrtine društvenikov. Po krepkem predsednikovem pozdravu bil je razgovor o praznovanju štiridesetletnega službovanja, oziroma petindvajsetletnega nadzorovanja našega priljubljenega g. nadzornika A. Jeršinoviča. Sklenilo se je: učiteljstvo tega okraja se pokloni na dan učiteljske konference s posebno adresno ter primernim spominskim darom svojemu nadzorniku. Pripravljalni odbor, obstoječ iz gg. Engelmana, Koblar-Fleševe, Gregorača, Pavčiča (kot pevovodja) in Tomšiča, se pooblasti, da vse v to svrhu potrebno ukrene in pripravi. Na to je poročal tajnik Stefančič o društvenem delovanju. Izvršitev sklepov zadnjega zborovanja se vzame odobruje na znanje. Obžalno je nesklepnost lanskega zborovanja, spodbuja k večji zavednosti, češ, da je tudi naše društvo mala stezica izmed mnogih lepših potov, vodečih k hiši učiteljske lepše bodočnosti. Društveno premoženje znaša 61 K 58 h. (Poročevalec: tajnik.) Potem je govoril društveni predsednik nadučitelj Gregorač o pomenu memoriranja. Kratkemu, a jedernatemu govoru je sledila živahna pohvala. Delegatom k zborovanju „Zaveze“ se določita Krže in Stefančič, njiju namestnikom Št. Tomšič. Za novo društveno dobo je bil z vsakom izvoljen stari odbor, le mesto odišlega gosp. J. Hribarja pride gospa Koblar-Fleš. Ta se je kasneje sestavil tako le: F. Gregorač, predsednik; Št. Tomšič, njega namestnik; Fr. Stefančič, tajnik; Koblar-Fleš, blagajničarica; A. Cvar, odbornik. Ko je še društ. Zupančič obljubil, na prihodnjem zborovanju, ki se ima še letos vršiti, poročati o formalnih stopnjah, zaključil je predsednik zborovanje, zahvalivši prisotne na udeležbi ter s prošnjo, da bi z isto vneto in vsaj v tolikem številu kot zdaj došli k vsakemu zborovanju, da bi tako moglo društvo dati večji znak življenja o sebi.

Litijsko okrajno učiteljsko društvo je zborovalo 12. junija t. l. v Šmartnem. Na dnevnem redu je bila hospitacija berilne vaje „Turki na Muljavi“. Nastopil je v obravnavi najmlajši učitelj po najnovejših formalnih stopnjah. Obila udeležba, 15 učiteljic in 17 učiteljev z gosp. c. kr. okraj. šol. nadzornikom na čelu priča, kako vneto stremi tuokrajno učiteljstvo po napredku. Razvoj šolstva in s tem procvit očetnjave mu je glavna skrb. Po nastopu konstatuje gosp. nadzornik, da je učil gosp. nastopnik povse pravilno po najnovejših formalnih stopnjah, katere izidejo v kratkem tudi v tisku s tem sporedom. Konstatovati moram pa tudi jaz, da je i starejše učiteljstvo poučevalo po ravno teh stopnjah že do sedaj, izvemši morda le kakega gospoda tovariša iz predpotopne dobe, kateri je obravnaval mogoče nekaj bolj po svoje, kar mu pa sklepčno ni tako zelo v greh šteti, ker zavira gmotno stanje bednemu učiteljstvu nakup novejših pedagoških pripomočkov in je naš denarni položaj v prvi vrsti potreben zboljšanja, pa še prav po radikalnih formalnih stopnjah!

Sklenilo se je prirediti prihodnji nastop iz lepopisja v prijazni Višnji gori dne 3. julija t. l. *M. Poklutar.*

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo 8. junija v Št. Martinu ob Paki. Vkljub slabemu vremenu so se udeležila tega našega zborovanja bratska društva, kakor celjsko-laško,

Dalje na strani 150.

savinjsko in gornjegrajsko v tolikem številu, da smo bili radostno iznenadjeni. Cenjene tovaršice in tovariši s tem pač marsikogar učé, kako je treba čislati — pa tudi dejanski pokazati — stanovsko zavest.

Prisrčna hvala njim ter iskren bratski: „Na zdar“ Trudili se bodemo, da jim o priliki enako vrnemo. Hvala pa tudi cenjenim gospem soprogam nekojih učiteljev in gosp. Kocuvanu, narodnemu trgovcu v Šoštanju, ki se niso zbal ne deža, ne poti, da so nas s svojim prihodom počastili ter v našem krogu užili par veselih ur. Brzobjavne pozdrave nam je poslal g. Brezovnik iz Vojnika in „Smartno-rogaško učit. društvo“, ki je ta dan zborovalo v Slatini pri Rogatcu. Prečitane brzobjavov je obudilo splošno radost. Omenim naj še, da je bil prostor našega sestanka z zelenjem, cveticami ter z zastavami jako okusno okinčan, za kar se imamo v prvi vrsti zahvaliti našim dičnim tovarišem ter gospici Zupančičevi v Št. Martinu. Naš ponos, da so prebivalci v Št. Martinu okrasili svoje hiše z zastavami!

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 5. rožnika v Žrečah. Zborovanje je počastil s svojo navzočnostjo tudi okrajni šolski nadzornik g. Al. Schechel.

G. predsednik pozdravi najsrčneje vse zborovalce, posebno še prisotnega g. okraj. šol. nadzornika, ter povdarja, da smatramo njegovo soudeležbo za njegovo naklonjenost napram učiteljstvu. Zapisnik zadnjega zborovanja se prebere in odobri neizpremenjen.

Med došlimi dopisi omenjam: a) Dopis g. Porekarja, katerega je naprosil „Lehrerbund“, naj pozivlja naše društvo, da isto vpošlje zaostale društvene prispevke. Zaradi tega dopisa se je vnel obširen razgovor. Naše društvo je odstopilo že l. 1900 od „Lehrerbunda“, ter izstop tudi javilo pravčasno, zato seveda odpadejo društveni prispevki. Končno pa se sklene z nadpolovično večino, na predlog g. Tribnika, da društvo zopet pristopi „Lehrerbundu“; b) „Gornjegrajsko učiteljsko društvo“ izreka našem društvu, oziroma referentu g. Zupančiču priznanje, da se je storil prvi korak, naj se pri sestavi cenilne komisije za osebno dohodnino ozira tudi na učiteljstvo; c) dopis vsenčlilščnikov vabi na naročnino „Almanaha“, kateri izide koncem junija. — Nato podava g. nadzornik, kako je prav izpolnjevati stat. tabelo A. Prav obširno, točko za točko je razjasnjeval, ter opozarjal zlasti na one točke, katere se največkrat tolmačijo napačno, ter zato tudi izpolnijo nepravilno. Končno izreče g. predsednik g. podavatelju najsrčnejšo zahvalo ter izrazi željo, naj bi, ako mu mogoče, še kedaj počastil naše zborovanje. Ker je tovariš g. Jurko na vinorejskem tečaju v Ljutomeru, zato odpade njegovo podavanje „o novem nemškem pravopisu.“ Delegatom k „Zavezinemu zborovanju“ v Trst se določita gg. Josip Čeh in Beno Serajnik. Vprašalna skrinjica je bila prazna. Nasvetov ni bilo.

Po končanem zborovanju smo še par uric preživeli v prav tovariški zabavi. Le prehitro je prišel čas ločitve. Prihodnje zborovanje bode v četrtek, dne 7. avgusta v Konjicah, katerega se bodo prav gotovo udeležili tudi tisti, ki prihajajo drugače vsak teden v Konjice, le kadar je kje zborovanje, tedaj pa jim je predolga pot, bole jih noge itd. Bomo videli!

Janko.

Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja zboruje dne 10. julija (četrtek) t. l. v ljudski šoli v Smartnem pri Gornjemgradu. Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in se vrši po tem-le sporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Volitev delegatov za XIV. glavno skupščino „Zaveze“. 3. Nasveti in predlogi. Cenjeni tovariši in tovaršice se vabijo, da se udeležé polnoštevilno.

Iv. Burdian, t. č. predsednik.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 3. julija t. l. ob 9. uri dopoldne na slov. oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. Dnevni red: 1. Prebere se zapisnik zadnjega zborovanja. 2. O tečajih za deška ročna dela. 3. Volitev delegatov k XIV. skupščini „Zveze.“ 4. Razni predlogi.

Istra.

Učiteljsko društvo za koperski okraj je zborovalo dne 5. junija v Boljuncu. Reči moramo, da nas je število vdeležencev iznenadilo. Bilo je vdeleženo vse slovensko učiteljstvo Istre, razen dveh, treh. Zborovanja se je vdeležil tudi okraj. šol. nadzornik gosp. Dominko in dežel. poslanec dekan gosp. Kompare. A pri banketu sta nas počastila še dva gospoda s koprškega učiteljišča gosp. prof. dr. Kušar in nadučitelj Pribil.

Gosp. Anžlovar pozdravi kot predsednik pred zborovanjem prisrčno navzoče, posebno pa one slovenske učitelje iz sosednega voloskega oziroma podgradskega sodnega okraja, ki so se tako od daleč vsi razen enega zborovanja vdeležili ter pristopili in se vpisali v to učit. društvo. Potem nam pojasni odborovo delovanje, kar je bilo z veseljem sprejeto.

Glavna točka pa je bila, pretresovanje referata gospoda Žagarja „o prošnji za ureditev upokojnine“.

Reči se mora, da je imel gosp. referent Žagar mnogo truda, da je tako podrobno sestavil ta načrt, ki sloni na zistemu upokojnin državnih uradnikov. Vsprejeto je bilo brez premembe; hvala mu za trud!

Določilo se je, da se ta referat oziroma načrt zakona za upokojnino, določljive v podpis predsed. ital. učit. društva. Tu ima društv. odbor dela, in sicer, da v najkrajšem času dogotovi to stvar ter ima pripravljeno, da koj ko se, mogoče že v tem mesecu, skliče deželni zbor v Poreč, mu določljive omenjeni načrt v podobi prošnje.

Brali smo v povabilu društv. odbora, da gre pri tem društvu za „biti ali ne biti“ in „kako biti“.

V zaupanje in znak, kako misli društvo, je volilo spet isti stari odbor razen gosp. Tula, kateri je tudi ob četrtkih okupiran. Izvoljeni so: predsednik gosp. Anžlovar, podprednik gosp. Žagar, blagajnik gosp. Valentič, tajnica gđc. Slavec, pevovodja gosp. Jereb.

Na ono „kako biti“, je gosp. Bogatec rekel, da so slovenski učitelji iz voloskega okraja z veseljem pristopili k k temu društvu, ter hočejo tudi ostati, da pa naj društvo vedno stremi za svojimi cilji, da ima v društvu vedno učiteljstvo svojo besedo ter naj se ne pusti (posebno odbor) terorizirati od nobene strani.

Na predlog gosp. Bogateca se je društvo prekrstilo v „Istrsko slovensko učiteljsko društvo.“

V tem kolu je zbrano vse slovensko učiteljstvo Istre in sicer brez znane „cenzure“ (XX. stol!) na „Tovariša!“ Tako mora biti in tako ostati: društvo brez kuratele, neodvisno, kakor ima vsak drug stan neodvisna društva. To je okrepčanje in prenovitev društva in tega se tudi veselimo!

Delegatom bodočemu zborovanju „Zaveze“ v Trstu, so izvoljeni: Anžlovar, Bogatec in Kuret Iv. Izvolilo se je tudi deputacija treh, da se poslovi v ime društva od veleč. gosp. vit. Klodiča, bivšega dežel. šol. nadzornika in pokloni novomenovanemu dežel. šol. nadzorniku veleč. g. Matejčiču.

Sprejel se je nasvet g. K., da društvo ni v zvezi z gosp. M . . . .

Pri banketu, pošteni postrežbi, na lepem vrtu Ventorinjeve krčme smo imeli po tolikem času par veselih uric v prijateljskem razgovoru in petju v kolegijalnem soglasju vsi z vsemi!

Na razshodu nam je bila parola: vsi k „Zavezi“ v Trst-Barkolo!

Književnost in umetnost.

Učiteljski pravnik. Sestavilo „Pedagoško društvo“ v Krškem. Ponatis iz „Učiteljskega Tovariša“. Založila „Zaveza avstr. jugoslovanskih društev.“ Cena 1 K. Dobiva se pri založnici v Ljubljani in pri „Pedag. društvu“ v Krškem.

Čitanka za obče ljudske šole. (Izdaja v štirih delih.) II. del. (Za drugo in tretje šolsko leto štiri- in večrazrednih ljudskih šol.) Sestavila Henrik Schreiner in Fr. Hubad. Cena vezani knjigi 90 vinarjev. V cesarski kraljevi zalogi šol-